

Isfjell på 1930-tallet i norske aviser

Arne Kvitrud, Ptil, 27.2.2020

Mål å finne observasjoner av isfjell nord for Finnmark på 1930-tallet og sør for 75 grader nord.

Søk på perioden 1930-1939 i sammendrag av aviser hos Nasjonalbibliotekets side nb.no.:

- isfjell + Gamvik
- isfjeld + Gamvik (nesten ingen treff)
- isfjell + Vardø
- isfjell + Bjørnøya
- Isfjell + Nordkapp

Observasjonene er i vedlegget. Ikke tatt med alle observasjoner, når de ser nokså like ut, eller at det er åpenbart at de ikke hørte til nord for Norge..

Konklusjon:

Det er vanskelig å få et godt bilde av isfjellobservasjonene uten tilgang hos Nasjonalbiblioteket. Avisene beretter også om isfjell andre steder enn det jeg var på jakt etter. Det er ikke lett av de korte referatene å si hvor isfjellene var. Navnet på skuta Isfjell kan også forveksles!

Det er likevel noen få observasjoner nær Bjørnøya (74 grader 30'N 19 grader 06' Ø):

- 21.7.1932 ved Bjørnøya (74,5 N 19.34Ø) isfjell: 200*100*18m (eller 500 fot*360*50 fot).
- 3.10.1932 store isfjell sørvest av Bjørnøya.
- 22.5.1933 et isfjell sør for Bjørnøya (73 grader 15'N 20 grader 20' Ø)
- 3.8.1939 to isfjell sør for Bjørnøya.

Tidligere beretninger har ikke med isfjell på 1930-tallet, og det synes å være mangler ved rapporteringen! Den sørligste observasjonen er nær Wistingfeltet.

Vedlegg: Avistekstene ordnet kronologisk

1931:

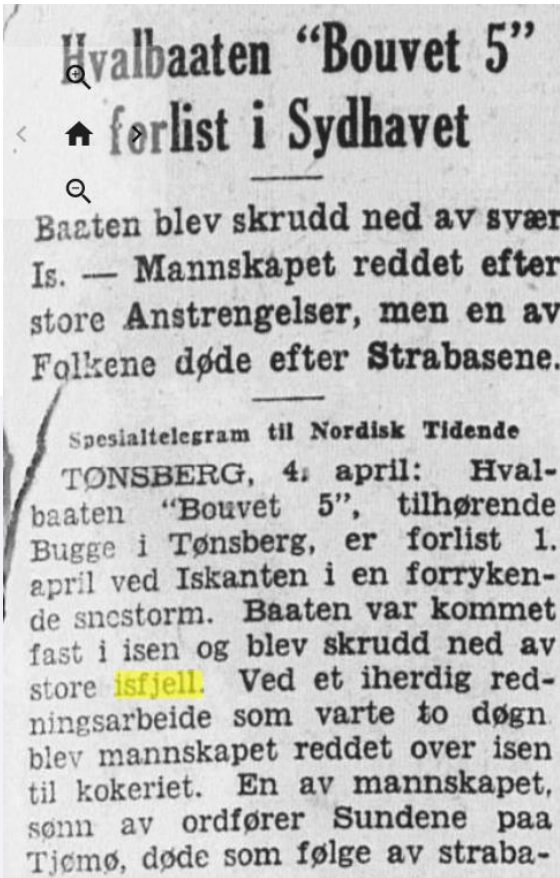
Side 1 «...en forrykende snestorm. Baaten var kommet fast i isen og blev skrudd ned av store **isfjell**. Ved et iherdig redningsarbeide som varte to døgn i blev mannskapet reddet over isen...»

Nordisk Tidende
torsdag 9. april 1931
Tilgang for alle

Side 4 «...«Disko» den 4. juli kolliderte med et **isfjell**. Allerede kl. 9 aften var der blitt slått akterover for at «Disko» kunde komme klar av et stort **isfjell**. Kl. 12 svinget skibet utenom en iskoloss....»

Lofotposten
torsdag 30. juli 1931
Kan kun åpnes i Nasjonalbibliotekets lokaler

Hvalbaaten "Bouvet 5" forlist i Sydhavet

Baaten blev skrudd ned av svær Is. — Mannskapet reddet efter store Anstrengelser, men en av Folkene døde efter Strabasene.

Spesialtelegram til Nordisk Tidende

TØNSBERG, 4. april: Hvalbaaten "Bouvet 5", tilhørende Bugge i Tønsberg, er forlist 1. april ved Iskanten i en forrykende snestorm. Baaten var kommet fast i isen og blev skrudd ned av store **isfjell**. Ved et iherdig redningsarbeide som varte to døgn blev mannskapet reddet over isen til kokeriet. En av mannskapet, sønn av ordfører Sundene paa Tjømmø, døde som følge av straba-

Antarktis...

1932:

„Jopeter“ forlist på fangst- feltet

Ålesund: Selfangeren «Gungnir» er kommet fra fangstfeltet i Danmarksstredet med 2600 dyr. Den beretter at alle fartøier som fanger derborte har gode fangster.

Det berettes at selfangeren «Jopeter» av Brandal er forlist på fangstfeltet, idet den blev rammet av is fra et kalvende isfjell. «Jopeter» fikk et stort hull og sank straks. Mannskapet blev optatt av fangstskuten «Brandal» som var på vei hjemover med 1400 dyr.

«Jopeter» hadde 1000 dyr ombord da den sank.

Tromsø
onsdag 20. juli 1932
Tilgang for alle

Side 1 «...«Jopeter» av Brandal er forlist på fangstfeltet, idet den blei rammet av is fra et kalvende isfjell. «Jopeter» fikk et stort kull og sank straks. Mannskapet blev op tatt av fangstskuten «Brandal»...»

Tromsø
fredag 22. juli 1932
Tilgang for alle

Side 4 «...på «Heimland», «Heimen» og «Mailblomsten». — Isfjell i drift «Arandora Star» rapporterer iat den kl. 10,35 igår footmiddag passerte et stort isfjell på 74,5 nord og 19,34 ost, — hitt sør...»

Isfjell i drift

Turistbåten «Arandora Star» rapporterer at den kl. 10,35 igår formiddag passerte et stort isfjell på 74,5 nord og 19,34 ost, — litt sør for Bjørnøya.

Isfjellet var ca. 200 meter langt, ca. 100 meter bredt og raket ca. 18 meter over havflaten.

Side 2 «...embedet under fråværet er konstituert dommerfallmektig Th. Erland. Et tuniistskib rapporterer at et **isfjell**, 200 meter langt, 100 meter bredt og 18 meter høit observert i drift like syd for Bjørnøya....»

Lofotposten

lørdag 23. juli 1932

Kan kun åpnes i Nasjonalbibliotekets lokaler

Side 5 «...tom sorg og «sut», o* for den gode saig de arbeider fotf: Oslo: Turistbåten Star» rapporterer et **isfjell** 20<| meter langt, 100 meter bredt og 18 meter høit drivende like sygi for Bjørnøya. Hans...»

Haugesunds Avis

lørdag 23. juli 1932

Kan kun åpnes i Nasjonalbibliotekets lokaler

Side 2 «...Bjørnøya

torsdag kl. 9. Man befant sig da på syd-sydost siden og her passerte man et stort **isfjell**, som blev anslått til ca. 500 fot langt, ca. 360 fot bredt og ca. 50 fot høit over...»

Finmarksposten

mandag 25. juli 1932

Kan kun åpnes i Nasjonalbibliotekets lokaler

Side 2 «...Bjørnøya

torsdag kl. 9. Man befant sig da på syd-sydost siden og her passerte man et stort **isfjell**, som blev anslått til ca. 500 fot langt, ca. 360 fot bredt og ca. 50 fot høit over...»

Finmarksposten

mandag 25. juli 1932

Kan kun åpnes i Nasjonalbibliotekets lokaler

Side 2 «...embedet
under fråværet er
konstituert
dommerfallmektig Th.
Erland. Et tuniistskib
rapporterer at et **isfjell**,
200 meter langt, 100
meter bredt og 18 meter
høit observert i drift like
syd for Bjørnøya....»

Lofotposten

lørdag 23. juli 1932

Kan kun åpnes i Nasjonalbibliotekets lokaler

Side 2 «...Petersen,
Overrettssakfører
Tihorgniim Røed har
redigert avisem på en
dyktig måte siden 1906.
Store **isfjell** driver sydvest
av Bjørnøya, og er en fare
for seilassen, har den
engelske firåler «Dana»
rapportert....»

Harstad Tidende

mandag 3. oktober 1932

Tilgang i norske bibliotek

Side 2 «...raa" som gikk fra Harstad 8. da. En engelsk traler har berettet at man har observert **isfjell** syd for **Bjørnøya**. Men ingen av de sist hitkomue kullbåter har sett noo slikt. Fisket for Andenes...»

Andøya Avis

fredag 14. oktober 1932

Kan kun åpnes i Nasjonalbibliotekets lokaler

†

1933:

Side 3 «...Siste nytt „Malygin" støtt på **isfjell**. O s 1 o, 2. januar: Fra Berlin telegraferes til Aftenposten:- Leningrad radio melder, at isbryteren Malygin'er gatt på et **isfjell** i merheten av Svalbard...»

Bodø Tidende

mandag 2. januar 1933

Kan kun åpnes i Nasjonalbibliotekets lokaler

Nordlandsposten
fredag 19. mai 1933
Tilgang i norske bibliotek

Side 1 «...tar sikte på
å innskrenke meno-den av
den fisk som bringes
Norsk dampskib
støtt .mot. et **isfjell**. Skibet
sank men besetningen
blev berget. Oslo, 18. mai,
aften. Fra London
telegraferes til N....»

Harstad Tidende
mandag 22. mai 1933
Tilgang i norske bibliotek

Side 2 «...at isen vntl
forsvinne i Hvitehavet.
Isfjell ved Bjørnøya. Djs.
«Inger Elisabeth» som
fredag kom til
Hammerfest fra
Longyearbyen, meddeler
at man har observert et
isfjell! syd for Bjørnøya
på 73 gr., 15...»

Lofotposten
tirsdag 23. mai 1933
Kan kun åpnes i Nasjonalbibliotekets lokaler

Side 2 «...Elisabeth»
som forleden kom til
Hammerfest fra
Longyearbyen rapporterer
at man har observert
isfjell syd for Bjørnøya
på 63 grader 50 minutter
nordlig bredde og 20
grader 20 minutter østlig
lengde....»

Side 1 «...sunkef elter
kollisjon med **isfjell**. Fra
St. Johns på New
Foundland telegraferes, at
det norske dampskib
«Seierstad» underveis til
Rotterdam med jernmalm,
igår gikk på et **isfjell** utfor
Cape St. Francis og...»

Vestfold Arbeiderblad

fredag 19. mai 1933

Kan kun åpnes i Nasjonalbibliotekets lokaler

Side 2 «...fredag kom
til Hammerfest fra
Longyearbyen, meddeler
at man har observert et
isfjell! **syd for Bjørnøya**
på 73 gr., 15 min. n. br. og
20 gr., 20 mån. ø. .1
Forlovelse er inngått
melLem frk....»

Harstad Tidende

mandag 22. mai 1933

Tilgang i norske bibliotek

Side 6 «...til å sove,
men våknet plutselig av et
voldsomt støt. Båten
hadde kollidert med et
mektig **isfjell** som han
skyhøit over mig da jeg
stirret ut i natten.
Heldigvis fikk «Rospiggen»
ikke alvorligere...»

Haugesunds Avis

torsdag 12. oktober 1933

Kan kun åpnes i Nasjonalbibliotekets lokaler

1938:

Side 1 «...bekrefter på
henvendelse fra N.T.B, at
skuten er torlist.
Kapteinen teiegraferer at
skuten støtte på et **isfjell**
og sank 132!- kveld.
Mannskapet er alle i god
behold ombord i
selfangeren Eagle. Ora 2
hadde...»

Tidens Tegn

lørdag 23. april 1938

Kan kun åpnes i Nasjonalbibliotekets lokaler

Tromsø
onsdag 11. mai 1938
Tilgang for alle

Side 1 «...Skibet fikk et stort hull forut under vannet. Det er ikke riktig at skibet støtte mot et isfjell. Man gikk straks igang med tettingsforsøk, likesom man brukte pumpen. På den måte klarte man å...»

Ora-folkene er på hjemtur

Det var en undervannsis som tok knekken på fartøiet

Forliste akkurat da man kom i storfangst

Kristiansand: Offiserer og besetning på fangstskuten «Ora II» som forliste ved New Foundland kom igår til Kjøbenhavn for å reise hjem til Norge. Det var ialt 51 mann.

I en samtale som «Christiansands Tidende» har hatt med kaptein Brattlid forteller han at skibet arbeidet i drivisen og fikk dårlige værforhold. Det var dønning og svær is og herunder kom baugen bort i undervannsis. Skibet fikk et stort hull forut under vannet.

Det er ikke riktig at skibet støtte mot et isfjell. Man gikk straks igang med tettingsforsøk, likesom man brukte pumpen. På den måte klarte man å holde det gående i 11 timer. Da sank

skibet. Folkene gikk til livbåtene og reddet sig op på et isflak med proviant og ellers det de trengte for et lengere opphold på isen. Det blev bygget en hytte av lukene og presenninger fra skibet. Vi lå på isen om natten, og neste dags middag kom den kanadiske selfanger «Eagle» og tok folkene ombord. «Ora II» hadde inne 11.000 sel, og efter et overslag kapteinen har gjort representerte lasten en verdi av 235 000 kroner. Forliset var så meget mere beklagelig fordi man nettop var oppe i en større selansamling.

Folkene reiste igår aftes fra Kjøbenhavn med «Kronprins Olav» og kommer til Oslo idag.

1939:

Nordlys
torsdag 3. august 1939
Kan kun åpnes i Nasjonalbibliotekets lokaler

Side 4 «...Kap Linne og inn til Longyearbyen. Sør for Bjørnøya hadde man på hjemturen observert to drivende isfjell. Det er meget uvanlig å treffe is så langt mot sør på denne årstid. Passende sparsomhet...»

